

Overtoni aken ehk kuidas kõigest viie sammu abil ühiskonda muuta

Joe Carter kirjutab sellest, kuidas Ameerika kristlaste tegevusetus ja poliitiline ükskõiksus on lasknud Overtoni aknaks nimetatava teooria abil ühiskonnas läbi suruda terve hulga kultuurilisi alusväärtusi ümberkirjutavaid muutusi. Ometi polnud resultaat ühelgi juhul ette määratud, kui piisav hulk inimesi oleks õigeaegselt reageerinud.

Viimase poole sajandi jooksul on tehnoloogiline areng ja selle tulemuste rakendamine hämmastava kiirusega edasi liikunud. Kulub 46 aastat, enne kui veerandis Ameerika majapidamistest võeti kasutusele elekter, ja 35 aastat, kui sama paljudesse kodudesse jõudis telefon. Mobiiltelefoni ja internetiga aga kulub vaid vastavalt 13 ja seitse aastat, kuni need jõudsid sama suure hulga inimesteni. Ka uued ideed ja kontseptsioonid leiavad ühiskonnas üha kiiremat vastuvõtmist. Ideed, mis kunagi tundusid radikaalsed, on vähem kui kümne aasta jooksul muutunud mõeldamatust normaalseks. Kõige eredam näide on samasooliste abielu. 1996. aastal oli selle vastu 65 protsenti ameeriklastest, täna [2013] nõustub sellega 53 protsenti. 2003. aasta maikuu ei olnud ükski osariik homoliite heaks kiitnud; kümme aastat hiljem on samasooliste abielu lubatud viiendikus osariikidest (kümnes osariik, Rhode Island, kiitis vastava seaduse heaks alles eile). [26. juunil 2015 kuulutas USA ülemkohus samasooliste abielu kehtivaks kogu riigis.]

Kuidas abielu ümberdefineerimise kava jõudis üldse seadusandliku reguleerimise tasandile? Ja miks juhtus see nii kiiresti? Et seda seismitulist kultuurimuutust mõista, peame heitma pilgu paarikümne aasta tagusele vähetuntud poliitilisele teooriale.

Overtoni aken – teooria, mida arendas 1990. aastate keskel praeguseks meie seast lahkunud **Joseph P. Overton** – kirjeldab akent, mis avaneb avalikkuse reaktsioonidena ühiskondlikele aruteludele. Overton uskus, et spekter sisaldab kõiki valikuid **“võimalikkuse aknas”**:

Joe Carter - 9. november 2015

Uue reaalsuse aken: vikerkaarevärvides Valge Maja 26. juunil 2015. Foto: Mladen Antonov, AFP Photo/Scanpix

An Introduction to the Overton Window of Political Possibilities

By Nathan J. Russell, published on Jan. 4, 2006

Editor's Note: The concept of the Overton Window was first developed in the mid-1990s by Joe Overton of the Mackinac Center for Public Policy, and it was discussed regularly at Mackinac Center seminars. For a brief explanation of the concept, an interactive tool and answers to common questions about the Window and the Mackinac Center, go to www.mackinac.org/OvertonWindow or click [here](#). The essay below is the earliest published Mackinac Center article on the Overton Window for a general audience.

(Prefatory Note: The late, esteemed Joseph P. Overton exerted enormous influence from 1992 to 2003 as a researcher, author and the Mackinac Center for Public Policy's senior vice president. Key his name into this Web site's search engine and you'll see nearly endless references to his work. He was killed in a plane crash on June 30, 2003 but continues to be a source of inspiration to the many around the world who knew him. He would be 46 years of age today — Jan. 4, 2006. On this day we are pleased to publish this essay by Nathan Russell as a further tribute to Joe and his legacy. — Lawrence W. Reed, President)

What does a think tank do? Does it educate? Advocate policy? Should a think tank focus on short-term or long-term goals?

Among *Joe Overton's* many contributions, he was instrumental in defining the role of the Mackinac Center in particular and think tanks in general. He understood that, regardless of how persuasive the think tank, lawmakers are constrained by the political climate. Therefore, Overton concluded, to be truly successful, the Mackinac Center should not focus on direct policy advocacy, but instead should focus on educating lawmakers and the public in an attempt to change the political climate.

To answer the inevitable questions about the role of a think tank, Overton developed an explanation that others have since dubbed the *"Overton Window of Political Possibilities."* Though his theory has roots in complex public choice economics, it boils down quite easily.[1]

Imagine, if you will, a yardstick standing on end. On either end are the extreme policy actions for any political issue. Between the ends lie all gradations of policy from one extreme to the other. The yardstick represents the full political spectrum for a particular issue. The essence of the Overton window is that only a portion of this policy spectrum is within the realm of the politically possible at any time. Regardless of how vigorously a think tank or other group may campaign, only policy initiatives within this window of the politically possible will meet with success. Why is this?

Politicians are constrained by ideas, even if they have no interest in them personally. What they can accomplish, the legislation they can sponsor and support while still achieving political success (i.e. winning reelection or leaving the party strong for their successor), is framed by the set of ideas held by their constituents — the way people think. Politicians have the flexibility to make up their own minds, but negative consequences await the elected officeholder who strays too far. A politician's success or failure stems from how well they understand and amplify the ideas and ideals held by those who elected them.

In addition to being dependent on the ideas that form the boundaries of the political climate, politicians are also known to be self-interested and desirous of obtaining the best political result for themselves.[2] Therefore, they will almost always constrain themselves to taking actions within the "window" of ideas approved of by the electorate. Actions outside of this window, while theoretically possible, and maybe more optimal in terms of sound policy, are

politically unsuccessful. Even if a few legislators were willing to stick out their necks for an action outside the window, most would not risk the disfavor of their constituents. They may seek the good of those who elected them, and even the good of the state or nation as a whole, but in pursuing the course they think is best, most will certainly take into account their political future. This is the heart of the Overton window theory.

So, if a think tank's research and the principles of sound policy suggest a particular idea that lies outside the Overton window, what is to be done? *Shift the window.* Since commonly held ideas, attitudes and presumptions frame what is politically possible and create the "window," a change in the opinions held by politicians and the people in general will shift it. Move the window of what is politically possible and those policies previously impractical can become the next great popular and legislative rage.

Likewise, policies that were once acceptable become politically infeasible as the window shifts away from them. Think tanks can shape public opinion and shift the Overton window by educating legislators and the public about sound policy, by creating a vision for how things *could* be done, by conducting research and presenting facts, and by involving people in the exchange of ideas.

The example Joe Overton often used to illustrate his window theory was the Michigan school choice issue during the 1980s and '90s. The political spectrum for education ranges from full parental choice on the high end to a complete government monopoly without private schools, home schooling, charter schools or any other school choice on the low end. On this spectrum the politically possible range of options was very limited during the 1980s. Politicians could advocate minor, incremental changes for home schooling, and private schools were part of the status quo, but charter schools were definitely out of bounds for a politician to seriously contemplate.

As citizens became aware of education options and their success in other places, the political climate became more favorable and the window of political possibilities in Michigan began to expand to where politicians could advocate home schooling, school choice and even charter schools without losing at the polls. Not only was the upper limit of the window expanded, but the lower boundary has also moved upwards as well — making it politically unwise to push for restrictions on the education freedoms that have been gained.

Home schooling is here to stay, charter schools are well established, and school choice continues to gain ground. In fact, in some parts of Michigan it is now even possible to run for office on a platform that includes the *Universal Tuition Tax Credit* — another Overton innovation — a situation that was unthinkable just 10 years ago.

Perhaps the Overton window theory is best summed up by a quote from Milton Friedman in his preface to the 1982 edition of *Capitalism and Freedom*: "That, I believe, is our basic function: to develop alternatives to existing policies, to keep them alive and available until the politically impossible becomes politically inevitable."

A long-term focus on shifting the Overton window allows a think tank to follow its ideals and perform a genuinely positive public service, instead of being constrained to merely advocating those policies that are currently possible. When the window of political possibilities is moved along the political spectrum, the impossible becomes desirable and the simply desirable becomes imperative. This is the true influence of a think tank — shaping the political climate of future legislative and legal debates by researching, educating, involving and inspiring.

#####

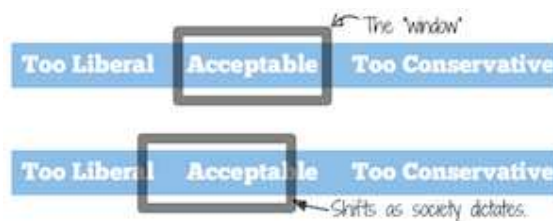
Nathan J. Russell, a 2004 graduate of Hillsdale College, is a graduate student in the Ph.D. program in Economics at George Mason University in Fairfax, Virginia. In 2004 and 2005, Russell served as a summer intern at the Mackinac Center for Public Policy, a research and educational institute headquartered in Midland, Mich. Permission to reprint in whole or in part is hereby granted, provided that the author and the Center are properly cited.

<http://www.mackinac.org/7504>

“Kujutlege soovi korral teetuvad joonlauda. Kumbki ots kujutab äärmust mistahes poliitilises küsimuses. Nende vahele jäävad kõik ühest äärmusest teise ulatuvad vahevormid. Joonlaud esindab teatud küsimuses kogu poliitilist spektrit. Overtoni akna mõte seisneb selles, et korraga on poliitiliselt teostatav ainult üks osa kogu spektrist. Ükskõik kui agaralt mingi mõttekoda või muu rühmitus kampaaniat ka ei teeks, saadab edu ainult neid seadusandlikke algatusi, mis jäävad poliitilise teostatavuse aknasse.”

Overton töötas oma mudeli välja kirjeldamaks poliitilise kliima muutumist. Kuid ma usun, et selle abil saab valgust heita ka sellele, kui sügavad ja (enamasti) kahjulikud muutused on meie kultuuris ja ühiskonnas laiemalt aset leidnud. Kui eesmärgiks seatakse kultuuriliste institutsioonide õõnestamine, siis koosneb kogu protsess alates mõeldamatuse faasist kuni legaliseerimiseni viiest astmest.

Esimene aste: mõeldamatust radikaalseks

Esimene samm on kõige lihtsam, juhul kui mingist küsimusest õnnestub teha kinnismõte või akadeemilise sümposiumi teema.

Kuna professorid ja perverdid on lummatud kõigest, mis seatud piire ületab, siis tuleb teil saavutada emma-kumma rühma tähelepanu. Pole vahet, kellest alustate, sest auditoorium ja magamistoapoliitika ristuvad vältimatult.

Teine aste: radikaalsest aktsepteeritavaks

Selleks tuleb välja mõelda ja käibele võtta eufemism.

Soovite tappa emaüas olevat last? Aga nimetage seda “raseduse katkestamiseks”, ja sellest saab meditsiiniline protseduur. Soovite abielu mõiste alla arvata ka samasooliste liidud? Defineerige abielu mõiste ümber nii, et see tähendab riigi poolt kinnitatud kahe (?) voodit ja tuludeklaratsiooni jagada sooviva inimese vahelist suhet. Aga ärge unustage nimetamast seda armastuseks – meie kultuuris saab eros’ega kõike vabandada.

Mõistagi tuleb ette mõningaid tagasilööke, kuid neid, kes ei nõustu radikaalse idee muutmisega aktsepteeritavaks, saab häbimärgistamise abil korrale kutsuda. Ühtse rivi hajutamiseks on vaja ainult nõelavalt tabavat solvangu. Näiteks “sallimatuks” tembeldamine on tõhusam kui kumminui, millega noorukeid taltsutada. Millenniumi põlvkonnal on vähe niisuguseid põhiveendumusi, millest ei olda valmis loobuma, et vältida sallimatu silti. Kahju küll, kui Jumal teisiti arvab, kuid eakaaslaste ebasoosingu sattumine ei tule kõne allagi.

Kolmas aste: aktsepteeritavast mõistlikuks

Mis saab olla mõistlikum, kui leida endale mingisugune jumal?

Ja kuigi ameeriklased võivad teenida Allahit, Jehoovat või Jeesust, teenime me enamasti Ameerika ebajumalat – iseennast. Just selle pärast on individualismist saanud meie maal kõige kiiremini kasvav kultus. Ameeriklased on langenud iseennese kummardamise, jutlustades individualismi evangeeliumi. Ja see on pragmaatiline ja heakskiitev kuulutus. Nagu üks selle ülemevangelistidest – Lady Gaga – ütleb, olete te lihtsalt “nii sündinud”: “Ei loe, kas armastad teda või suure tähega T-e-d-a / aja käpad püsti / sest oled nii sündinud.”

Neljas aste: mõistlikust populaarseks

Selle sammu puhul on vajalik, et teemal antakse isikuline mõõde.

Kas te tunnete kedagi, kes kuulub LGBT kogukonda? On oma abielu lahutanud? Aborti teinud? Aga loomulikult – taolisi inimesi leidub teie perekonnas, koolis, koguduses. Kas te vihkate neid? Kui mitte, kuidas võite siis ikka veel nende käitumist hukka mõista? (Märkus: jälgige, et räägite piisavalt kiiresti, et keegi ei hakkaks teie jutu loogikas kahtlema.)

Nagu öeldakse Raamatute Raamatus (või hoopis ühes Lady Gaga laulus?): ärge mõistke kohut, et Jumal ei mõistaks teie üle kohut. Te tahate ju inimestele meeldida, eks ole? Aga rääkige siis seda, mis arvamusi liidrite (näiteks nende, kes osalevad tõsielusaadetes) meelest peaks olema üldiselt omaks võetud. Siis olete populaarne ja teid ei saa süüdistada sallimatuses.

Viies aste: populaarsest legaalseks

Tellige avaliku arvamuse uuring ja näidake seda poliitikutele, kes teevad kõik ülejäänud.

Loomulikult ei nõustu ühiskonnas kõik inimesed kõigi eelpool mainitud sammudega, kuid see ei takista mingil küsimusel normiks muutumast. Vaja on vaid seda, et enamik inimesi, kes küll asja heaks ei kiida, ei võtaks selle suhtes mitte midagi ette.

Peaaegu kogu kultuuriliselt lammutav poliitika – abordi ja lahutuse lubamisest kuni homoabieludeni – on Ameerikas sel viisil ellu viidud: kristlased, kes peavad neid küsimusi “mitteaktsepteeritavaks”, kiidavad paraku oma tegevusetusega muutused radikaalse individualismi suunas vaikimisi heaks.

Tegevusetus ongi õige sõna, sest enamasti on tegemist teadliku osavõtmusega. Näiteks: kui iga Ameerika kristlane, kes on enda sõnul abordivastane, loobuks hääletamast aborte toetava kandidaadi poolt (mistahes parteist), siis muutuksid abordiseadused kahe valimistsükli jooksul. Niisamuti, kui iga Ameerika kristlane, kes enda sõnul seisab traditsioonilise abielu eest, keelduks toetamast õigustamatuid lahutusi, oleks meie riigis tänapäeval palju vähem vaesust ja purunenud perekondi. Ja kui iga Rhode Islandi kristlane oleks olnud valmis panema oma saadikud vastutama abielu ümberdefineerimise püüdluse eest, siis poleks hiljutist homoseksuaalide õigusi laiendavat seadust mitte kunagi hääletusele pandudki.

Kahjuks pole seda juhtunud ja lähiajal ilmselt ei juhtugi. Ameerika on vorpinud tohutul hulgal kristlasi, kes on mihklid ära seletama, miks nad toetavad asju, mis on ristiusuga täielikus vastuolus, ja masendavalt vähe neid, kes oskavad põhjendada, miks meil tuleb jääda Pühakirja õpetuse ja kiriku tarkuse juurde.

Ajalugu on näidanud, et pühendunud kristlased võivad Overtoni akna sulgeda ja muuta seaduseks tehtu taas mõeldamatuks (nt William Wilberforce). Kuid see nõuab veendunud inimesi, kel on julgust ja valmidust olla tõe pärast põlatud. Kas praegusel sugupõlvel on taolisi voorusi? Võib-olla mitte. Kuid ma ei kaota lootust, et meie lastelastel on.

Tõlkinud Veiko Vihuri